

Berichten

Persberichten Ministerie van Landbouw en Visserij

Perspectief nationale landschappen blijft

"Wanneer zowel rijks- als regionale overheden optimaal gebruik maken van hun mogelijkheden en verantwoordelijkheden, moet het mogelijk zijn om de nationale landschappen ook onder de gegeven omstandigheden hun naam eer te laten aandoen door ze op een behoorlijke wijze in stand te houden of te ontwikkelen."

Dat concludeerde mr. J. P. van Zutphen, directeur-generaal Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg van het ministerie van landbouw en visserij, op 1 mei jl. in Utrecht, tijdens de discussiedag "nationale landschappen in breed perspectief". De heer van Zutphen sprak hier namens de minister van landbouw en visserij, ir. G. Braks, die verhinderd was.

Volgens de heer van Zutphen blijft van het beleid ten aanzien van de nationale landschappen meer overeind, dan sommigen veronderstellen. Alleen over de wijze waarop dit beleid vorm moet krijgen en over de manier waarop het moet worden geëffectueerd zijn de opvattingen veranderd. De enige wezenlijke aanleiding voor deze verandering in opvatting, was de financiële onhaalbaarheid van de oorspronkelijke aanpak of, anders geformuleerd, de onmogelijkheid om voor elk nationaal landschap jaarlijks extra aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen. Uit de proefgebied-evaluaties die de verschillende betrokken provinciale besturen hebben vervaardigd, blijkt, dat het grootste deel van de extra middelen, die de afgelopen jaren aan de provincies ten behoeve van de proefgebieden beschikbaar werden gesteld, is besteed aan heel concrete maatregelen en projecten in de sfeer van instandhouding en verbetering van specifieke streekelijke kenmerken en elementen. Daarvan zijn tal van uiteenlopende voorbeelden tot stand gekomen. Maar "tegelijktijd dringt zich de vraag op, of de beschikbaarheid van een specifiek budget in sommige gevallen geen aanleiding was zaken "mee te nemen", hoewel ze niet boven aan de prioriteitenlijst stonden", aldus de heer van Zutphen. Daarnaast werd een niet onaanzienlijk deel (ca 30%) van de specifieke middelen t.b.v. de proefgebieden benut voor het doen func-

tioneren van overlegorganen en projectbureaus, alsmede voor het opstellen van beheer- en ontwikkelingsprogramma's. De heer van Zutphen wees er in dit verband op dat ervaringen met deze programma's heeft geleerd dat ze eventueel een schakel zouden kunnen vormen tussen bestemming en inrichting en beheer en als zodanig zouden kunnen bijdragen aan een integrale ontwikkeling van de nationale landschappen. Gegeven echter het feit dat bijna alle bij inrichting en beheer van het landelijke gebied betrokken sectoren tot de verantwoordelijkheid van de minister van landbouw en visserij behoren, zijn ook anderszins voldoende mogelijkheden voor afstemming en bundeling van relevante instrumenten voorhanden.

Naar zijn mening vormen de drie groene structuurschema's het kader waarin het thema nationale landschappen is ingebed en van waaruit het moet worden benaderd. Het eerste structuurschema, dat van oudsher een produkt van het ministerie van landbouw en visserij is, is het structuurschema Landinrichting. Landinrichting kan niet alleen maatregelen en voorzieningen bevatten ten behoeve van land-, tuin- en bosbouw, maar ook ten behoeve van natuur en landschap, infrastructuur, openlucht recreatie en cultuurhistorie. De ontwikkeling van landinrichting van een puur agrarisch georiënteerd sectorinstrument naar een instrument op meerdere sectoren gericht is in vele landinrichtingsprojecten, vooral ook binnen de nationale landschappen, reeds zichtbaar. Van de 695.000 ha die op de beleidskaart van het structuurschema in aanmerking komen voor herindeling of ruilverkaveling, liggen er ongeveer 176.000 binnen de als nationaal landschap aangeduide gebieden. Samen met de 67.000 ha, die daar nu in voorbereiding zijn, is dat meer dan 1/3 van de totale oppervlakte van die gebieden.

Nauw verbonden met landinrichting is de toepassing van de Relatienota. Ook hier is duidelijk sprake van een concentratie in de nationale landschappen. Van de landelijke oppervlakte die nu concreet is begrensd, ligt 52% binnen de nationale landschappen, in totaal ongeveer 15.000 ha. Van de tot nu toe afgesloten beheersovereenkomsten is zelfs 60% aangegaan binnen die gebieden. Terschelling, Waterland, Centraal

Noord-Holland en Noord-West Overijssel nemen daarvan het grootste deel voor hun rekening.

Het tweede structuurschema, het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud richt zich op de instandhouding van bestaande natuur- en landschapswaarden. In de tekst van dit structuurschema staat, dat bij de toepassing van het instrumentarium voor de verschillende beleidscategorieën een extra prioriteit wordt toegekend aan gebieden, die binnen de nationale landschappen liggen. In de praktijk blijkt dit geen loze kreet te zijn. Van de 16 gebieden waar nu onderhoudsovereenkomsten zijn afgesloten voor de instandhouding van landschapselementen als houtwallen, meidoornhagen en duinwallen liggen er nl. 9 binnen nationale landschappen en van de objecten die in het kader van de regeling van achterstallig onderhoud van historische parken en tuinen zijn gesubsidieerd, ligt de helft in nationale landschappen. Ook de aankoop van natuurgebieden is in aanzienlijke mate op deze gebieden toegespitst.

Schema nummer drie, het Structuurschema Openluchtrecreatie, tenslotte kent wat betreft inrichtingsmaatregelen twee beleidssporen. Het eerste is het kwantitatieve beleid. Dit komt erop neer dat in die delen van ons land waar sprake is van grote tekortsituaties in samenwerking met de lagere overheden voorzieningen worden gecreëerd om deze tekorten, althans gedeeltelijk, op te heffen. In de toekomst zal het opheffen van tekortsituaties in sterkere mate worden gerealiseerd via bevordering van het recreatieve medegebruik. Voor de Randstad is dit beleid zeer onlangs neergelegd in de Nota Ruimtelijk kader Randstad-groenstructuur. Het tweede beleidsspoor heeft betrekking op de kwaliteit van het openluchtrecreatie-milieu. De voornaamste ingang hier is het behoud van de bestaande recreatieve kwaliteit en, voor zover mogelijk, het vergroten daarvan. Door de recreant de mogelijkheid te bieden door middel van kleinschalige voorzie-

ningen kennis te nemen en te genieten van waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie, wordt de doelstelling van bevordering van het recreatieve medegebruik gerealiseerd. Vanuit het openluchtrecreatiebeleid is juist dit de hoofddoelstelling van de nationale landschappen, waar immers een concentratie van dergelijke waarden bestaat.

Ruim f 10 miljoen voor het Nederlandse bos

Minister ir. G. Braks (landbouw en visserij) heeft het bedrag van f 10.425.000,- dat in het kader van de Beschikking Bosbijdragen 1983 op de begroting beschikbaar is, nader onderverdeeld. Het gaat om incidentele bijdragen ten behoeve van de instandhouding en verbetering van de bossen.

De ruim f 10 miljoen zijn bestemd voor:

- herbepantingen f 4 miljoen
- recreatieve voorzieningen f 0,8 miljoen
- natuurtechnische maatregelen f 0,4 miljoen
- bosverzorging (ruim) f 5 miljoen

Het bedrag voor bosverzorging is nog nader onderverdeeld:

- vrijstellen en opstandverzorging zonder rendabele oogst f 2,7 miljoen
- prunusbestrijding (ruim) f 1,8 miljoen
- onderhoud van wegen en waterlopen en andere onder de categorie bosverzorging vallende werkzaamheden (ruim) f 0,6 miljoen

De Beschikking Bosbijdragen is de belangrijkste bijdrageregeling voor particuliere boscijgenaren. Op grond van deze beschikking kan de directeur Staatsbosbeheer op aanvraag een bijdrage verlenen voor de produktie van hout of ten behoeve van natuur en recreatie.

Aanvragen voor een bijdrage moeten worden ingediend bij het Staatsbosbeheer.